

Баланың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету бойынша ата-аналарға арналған жадынама

Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету – зиянды ақпарат, оның ішінде Интернет желісінде таралатын ақпарат алу арқылы баланың денсаулығына және оның дамуына (физикалық, психикалық, рухани және адамгершілік) зиян келтіру қаупін жоюды білдіреді.

Баланың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге жауапкершілік оның ата-анасының мойнында.

Ата-ананың міндеті – баланың Интернетті пайдалануын өз бақылауына қою және баланың Интернет жеткізетін қызметтер мен ақпаратты тұтыну мәдениетін қалыптастыру.

ИНТЕРНЕТ БАЛАЛАР ҮШІН НЕСІМЕН ҚАУІПТІ? ҚАУІП ТҮРЛЕРІ:

- 1) Тыйым салынған заттар мен ұғымдар туралы ақпарат тарататын сайттар. (порнография, зорлық-зомбылық, есірткі, тыйым салынған идеология және көптеген т.б.);
- 2) Ойындар;
- 3) Құмар ойындар;
- 4) Форумдар, әлеуметтік желілер, зиянды тақырып сайттары;
- 5) Интернетте алаяқтар көп;
- 6) Шынайы өмірде алдау.

**Ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін,
МЫНАДАЙ ЖЕТІ ЕРЕЖЕНІ ОРЫНДАУ ҚАЖЕТ.**

БІРІНШІ ЕРЕЖЕ. Балаларыңыз Интернетте немен айналысатынынан хабардар болыңыз.

ЕКІНШІ ЕРЕЖЕ: Балалардан қандай чаттарға, топтарға, хабарландыру парақшаларына кіретінін және кіммен араласатынын сұрап біліңіз. Қадағаланатын чаттардағы қарым-қатынасын құптаңыз (спорт, музыка сабақтары бойынша сыныптастарымен, достарымен және т.б.) және балалардың тек ортақ чат терезелерінде ғана араласуын талап етіңіз.

ҮШІНШІ ЕРЕЖЕ:

Балаларыңызға Интернетте қандай да бір адамға өзі туралы ақпарат бермеуі (мобильді телефон нөмірі, үй мекенжайы, мектебінің атауы мен нөмірі), сондай-ақ өзі мен отбасының фотосуреттерін орналастырмауы тиіс екенін түсінуге көмектесіңіз.

ТӨРТІНШІ ЕРЕЖЕ:

Балаңызға оған және сізге белгісіз адамдардан жіберілген файлдарды ашуға болмайтындығын түсіндіріңіз. Бұл файлдарда вирустар немесе зиянды, агрессивті мазмұндағы фото/бейне болуы мүмкін.

БЕСІНШІ ЕРЕЖЕ:

Балаңызға Интернетте кей адамдардың өтірік айтуы және өзі көрсеткен адам болып шықпауы мүмкін екенін түсінуге көмектесіңіз. Сіздің балаңыз ешқашан өз бетінше, ересектерсіз шынайы өмірде интернет-достармен кездеспеуі керек.

АЛТЫНШЫ ЕРЕЖЕ:

Балаларыңызды Интернетте біреу ренжіткен немесе агрессивті сөздерге, кінәлауға, балағаттауға тап болған жағдайда, оларды дұрыс әрекет етуге үйретіңіз. Оларға бұндай жағдайларды Сізге айтуы тиіс екенін және Сіз міндетті түрде көмектесетініңізді айтыңыз.

ЖЕТІНШІ ЕРЕЖЕ:

Сіздің үй компьютеріңізде сүзгілеу құралдарының орнатылғанына және дұрыс күйге келтірілгеніне көз жеткізіңіз. Бұл жерде Сізге интернет-қауіпсіздік саласындағы маман көмектеседі.